

Medicinskt magasin utgivet av Läkemedelskommittén i Västerbotten

Utkommer varannan till var tredje vecka

Sökväg: regionvasterbotten.se Hälsa och Vård/För vårdgivare/Behandlingsstöd och vårdriktlinjer/Läkemedel/För vårdpersonal/ MediACin samt Intranät /Hälsa- och sjukvård/Läkemedel/Läkemedelskommittén

Endometrios

De Norrländska läkemedelsdagarna hölls den 4–6 februari där ett flertal intressanta föreläsningar inom olika ämnesområden framfördes. Texten nedan är vår sammanfattning från föreläsningen om endometrios som Emma Björk, överläkare inom obstetrik och gynekologi, Örnsköldsviks sjukhus, föreläste om den 4 februari.

Endometrios innebär att det finns vävnad som liknar livmoderslemhinna utanför livmodern, de vanligaste platserna är bukhinnan, äggstockarna, tarmarna och urinblåsan. Prevalensen i Sverige är 10–15% av fertila kvinnor vilket innebär att ca 200 000 kvinnor idag har endometrios. I medeltal tar det 8 år från symptomdebut till diagnos och ju yngre patienten är desto längre "doctors delay". Endometrios debuterar i tonåren för många av patienterna. Individer med endometrios har i genomsnitt många fler sjukdagar, 38 sjukdagar per år jämfört med 9 dagar i den övriga befolkningen, vilket innebär att förutom själva individens lidande innebär detta en stor kostnad för samhället. Vi måste därför av flera orsaker bli bättre på att hitta och behandla de unga tjejerna med svår mensvärk.

När ska endometrios misstänkas? Endometrios kan misstänkas vid menssmärtor där vanliga smärtstillande läkemedel inte fungerar, samt där smärtan hindrar individen att delta i dagliga aktiviteter. Denna svåra smärta i kombination med buksmärta, tarmbesvär, urinvägsbesvär och samlagssmärter ger en stark misstanke om att det kan vara endometrios. Det är viktigt att ta anamnes! Till skillnad från vanlig mensvärk som är mer molande och krampartad samt blir bättre när man rör på sig, ger endometrios en vagal smärtreaktion som leder till blodtrycksfall, kallsvettning och illamående.

Efterfråga symptom från urinblåsa, tarm och djup samlagssmärta/smärta av tampong. Tarmbesvären är liknande den vid IBS. Fråga efter menssmärta när unga tjejer söker vård för tarmbesvär och vid upprepade misstankar om urinvägsinfektion.

Målet med behandlingen av endometrios är bland annat att behandla smärta, minska progress av sjukdomen och bevara fertiliteten. Vid behandling av endometrios med måttlig till svår mensvärk är förstahandsvalet p-piller med långcykelbehandling där sockertabletterna (placebo) hoppas över och vid genombrottsblödning tas 4 dagars tablettuppehåll. Andrahandsvalet vid exempelvis kontraindikationer är mellanpiller (mellandoserade gestagener).

Mot smärtan ges NSAID och paracetamol.

Primärvården i **Region Västernorrland** har tagit fram en behandlingslinje för svår mensvärk för att ha som stöd i primärvården, [se länk](#). Om kontinuerlig behandling inte räcker remitteras patienten till specialistvård/gynekolog.

[Länk](#) till inspelning finns på intranätet.

Fezolinetant (Veoz)

För Veoz har det kommit **nya säkerhetsdata**, därmed har texten i Terapirekommendationerna år 2025 reviderats, se fetstilat nedan.

Om östrogenbehandling är kontraindicerat kan fezolinetant, en icke-hormonell NK3-receptorantagonist med effekt på temperaturregleringen i hypotalamus, övervägas. Fezolinetant har ej studerats hos kvinnor med aktuell eller tidigare bröstcancer och ska därför inte rekommenderas i denna grupp. **Nya säkerhetsdata har visat på risk för leverskada så leverfunktionen behöver övervakas före och under behandling.** Om varken MHT eller fezolinetant är lämpligt kan venlafaxin i dosen 37,5–75 mg dagligen eller sertralin 50–100 mg dagligen användas med viss effekt. Observera att dessa preparat ej har indikationen klimakteriebesvär i FASS.

Utvärdering av Region Västerbottens Terapirekommendationer år 2025

Var med och hjälp oss utvärdera Region Västerbottens
Terapirekommendationer.

Klicka på länken [Terapirekommendationer 2025](#) eller
skanna QR-koden nedan.

Cosmic

Uppstarten av Cosmic har fått nytt datum. Onsdag
den 23 april kl 06:00 sätts Cosmic i drift i Region
Västerbotten.

Producentobundna medel

Det är dags att söka bidrag från regionens avsatta
medel för producentobunden läkemedelsinformation
och utbildning. Ansökan skall vara inskickad senast 1
april 2025. Ansökan ska vara inlämnad och ha kunnat
fattas beslut om minst 14 dagar innan den tilltänkta
fortbildningen äger rum.

[Klicka här](#) för information och ansökningsförfarande
eller besök: intranät/hälsa- och sjukvård/läkemedel
/utbildning.

Läkemedelsnyheter i korthet

Kommande restsituation

Restnotering för **Qlaira** väntas från och med mitten
av mars till i slutet på maj år 2025.

Pågående restsituation

Asacol (mesalazin) enterotablett 400 mg. Prognosen
för slutdatum är 31 maj år 2025.

**Dalacin (klindamycin) granulat till oral lösning 15
mg/ ml.** Prognosen för slutdatum är 31 juli år 2025.

Mini-Pe tablett 0,35 mg. Prognosen för slutdatum är
i mitten på mars år 2025.

Åter

Propranolol tablett 10 mg finns nu åter tillgänglig.

Calendarium

Onsdag 12 mars kl 12:10-12:55

Lunchföreläsning: *Behandling vid ångesttillstånd*

**Föreläsare: Ing-Marie Sundqvist. Specialistläkare
Kliniskfarmakologi och Psykiatri**

[Länk till mötet](#)

Onsdag 12 mars kl 12:15-13:00

Patientutbildning för reumatisk sjukdom

Digitalt seminarium om patientutbildning för
reumatisk sjukdom som finns på tjänsten 1177 Stöd
och behandling.

[Länk till anmälan](#)

Onsdag 12 mars kl 14-14:45

**Basala hygienrutiner och klädregler – en
förutsättning för säker vård**

Föreläsare: Jonas Jonsson, Hygiensköterska

[Länk till föreläsning](#)

Torsdag 13 mars kl 13-14:00

Kronisk njursjukdom – tidig upptäckt och behandling

Digitalt seminarium om det nationella
vårdprogrammet för kronisk njursjukdom.

Arr: NAG kronisk njursjukdom, NPO njur- och
urinvägssjukdomar

[Anslut till seminarium \(SKR\)](#)

Onsdag 19 mars kl 16-17:00

Vårdförlopp psoriasis

Digitalt seminarium om personcentrerat och
sammanhållet vårdförlopp för psoriasis.

Arr: NAG psoriasis, NPO hud- och könssjukdomar

[Anmäl dig hos SKR](#)